

INATSISARTUNI

Partii Inuit
Randi Broberg

UPA 2014/151-1
20.5.2014

PILLUGU: Danmarkip Aarhusimi isumaqatigiissummik (innuttaasut avatangiisit pillugit paasissutissanik pissarsisinnaanerinit, avatangiisinut suliasaqarfimmi aalajangiinernut peqataasinnaanerinit aammalu maalaaruteqarsinnaanerinit eqqartuussivitsigullu misiliisinnaanerinit tunngasumik) akuersinerani Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfiginninnerup atorunnaarsinneqarnissaanik sulissuteqaqqullugit, aammalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip matuma akuerineqarnerata kingunitsianngua sulineq tamanna aallartinneqaqqullugu Naalakkersuisut peqqunneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiit)

Siunnersuutikkut anguniarneqarpoq, avatangiisit pillugit innuttaasut qanimut sunniuteqarsinnaanerisa patajaallisarneqarnissaa – Aarhus’imi isumaqatigiissutip aamma nunatsinni atortuulersinneqarneragut.

Partii Inuit una apeqquut ilungersunartutut isigaarput. Tassami upernaag manna Inatsisartut ataatsimiinneranni eqqartugassani immikkoortoq 132’imut attuumassuteqarpoq.

Immikkoortoq 132’ip suliarineqarnerani innuttaasutut tusarniarneqarnikkut, isummersueqataaannikkut sunniuteqaqataasinnaanikkullu illersugaanerunissarput qulakkeerniarlugu sukaterilaarniarninnguarluunniit assut akimmisaartinneqarmat.

Taamaattumik ullumikkut uagut innuttaasutut sunniuteqaqataasinnaanitta qulakkeersimaneqarnissaa qitiulluinnartumik apeqqutaasutut Partii Inuiniit isigaarput – aatsitassarsiorneq/ikummatissarsiorneq sapinngisamik uagutsinnut nanertuutaanngitsumik nanertuutaalersussaannngitsumillu ingerlanneqarsinnaassappata.

Ullumikkumut pisuussutit uumaatsut pillugit qalluiniartoqarnerani innuttaasut tusarniarneqannginnerat annertuumik ajornartorsiutaavoq. Tamallu oqartussaaqataaernerinik annertuumik innarliineq takusareerlutigu.

Partii Inuit ullumikkut naliliisinnaanerput tunngavigalugu, marloqiusamik inissisimaffeqarpugut:

- 1) Innuttaasutut aatsitassarsiornerup iluani pissutsinik apeqquusiisinnaanermik pisinnaatitaaffeqarneq, pinngitsoorata erseqqissaavigalugulu nukittorsartariaqaripput qularutiginnngilarput.

INATSISARTUNI

Tamannali naalakkersuisuutitaqartuniit akimmisaartinneqarpoq, ilaatigut DK'imi pissutsit qanoq ittuuneri innersuussutigalugit.

Aasiit DK'imi aalajangersakkanik eqqussinikkut eqqarsaatigineqarani, Nunatsinni pissutsit ileqqullu allarlunnaammata;

- a) pisuussutinik uumaatsunik atuiniarnermut atasunik nalunaarusiat assigiinngitsut, tuluttut allataammata, nutserneqaqqaartarnissaat piffissamik atuiffiusussaapput.

Taakku nalunaarusiat tamakkiisut innuttaasunit pissarsiarineqarsinnaangornerat aallarnerfigalugu, sap. akunn. 8 tusarniaanermut piffissaliussat aallartittarlutik.

Siullermik erseqqissarneqanngilaq sulii, inuttut oqaatsigut atorlugit paasissutissiineq aamma piumasqaataanersoq, imal. siuliani pisartutuut paasissutissat isertugaatinngorlugit oqaatsitsinnut nutsitsaaliorneqaannartassanersut.

Aappasaanik tusarniaanerup ingerlanerani, paasissutissanik nutaanik saqqummertoqartillugu, tusarniaanermik piffissaliineq taava qanoq inissisimalissanersoq erseqqissarneqanngilaq. Imal. paasissutit kingusiinnakkut saqqummersut tusarniaanermi atorneqanngiinnartassappat?

- b) Nunatsinni ilinniarsimanikkut inissisimanerput qiviaraanni, DK'imut sanillersuussinnaanngilluinnarpugut sulii. Ilinniartitaanikkut inuiattut killiffipput qiviaraanni, Nunat Killiit ilisimatusarnikkut paasissutissanik tunisassioriaasiat imal. paasissutinik pilersitseriaasiat, periutsitut ilisimasaqarfiginninnerput atuisinnaanerpullu sulii annertuumik killeqarpoq.

Nunat Killiit ilisimatusarnikkut paasissutissarsiornerminni periusaat malillugu, nalunaarusiat suulluunniit apeqquserneqarsinnaapput. Allatut oqaatigalugu nalilersuinerimi ilisimatusarnikkut paasissutissat sorliit eqqortuneri oqaatigiuminaatsorujussuulluni.

Taamaattuminguna tusarniariaatsit inerisaavigisariaqarigut aamma, uagut inuiattut killifitsinnut pisariaqartitatsinnullu naapertuuttunngorsarlugit, taamalu uagutsinnut isumaqalersillugit.

Partii Inuit akuerinngilarput upperinagulu oqartarnej, inuup nammineq qaammaasaqarnissi nammineq kisimi akisussaaffigaa.

- 2) Illuatungaani innuttaasutut pisinnaatitaaffiit sapinngisamik qulakkeersimaneqarnissaat qanoq anguniassavarput?

INATSISARTUNI

Inatsisartut aqutigalugit aaqqiissuteqarnissaq orniginarnerpaatut Partii Inuit isigaarput.

Qinigaaffimmili uani pisut, Inatsisartullu uani katersuunneranni pisut qissimikkaanni, innuttaasutut pisinnaatitaaffeqarnitta qulakkeersimaneqarnissaannut, Naalakkersuisooqatigiit soqutiginningsutut pissusilersornerisa, Partii Inuit naliliisariaqalersippaatigut, soqutigisagut pitsaanerpaamik qanoq qanillattorsinnaanerigut.

Qulaani taaneqartut aallaavigalugit, Partii Inuit siunnersuummut ilaliisariaqartutut misigisimavugut – innuttaasutut pisinnaatitaaffeqarnitta allatigut tutsuviginartumik qulakkeersimaneqarnissaat soqutigineqartinnagu.

Siunissami Inatsisartut aqutigalugit, pisuussutinik uumaatsunik qalluinnermut atasumik innuttaasutut apeqqusiinnaanitsinnik pisinnaatitaaffigut soqutigineqalerpata, takorloorsinnaavarput Aarhus’imi Isumaqtigiissummut atsioqataaneq nutaamik nalilersuivigineqaaqqikkumaartoq.

Taama oqaaseqarluta, Partii Inuit innersuussutigaarput, siunnersuutip pineqartup aappassaaniinginnerani, ataatsimiititamit susassaqtumit qaqinneqassasoq, apeqqummut uunga uagutsinnuinaanngitsoq, aammali kingulitsinnut pingaaruteqarluinnartumut isumaliutissiisoqarnissaa siunertaralugu.